A NOSA TERRA

Año XXXV — Núm. 489

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual Nº 376.979

CORR. ARGE. Cent. B

FRANQUEO PAGADO Concesión 2032

TARIFA REDUCIDA Concesión 2727

Bós Aires, Abril de 1954

Nosa Coleitividade e o Falanxismo

A coleitividade galega de Bós Aires é federalista e republicana. Este é un feito que ninguén inora. Por eso é inútil que se trate de conquistala para uncila ao xugo falanxista. Perden o tempo os embaixadores oficiaes e oficiosos do malfadado réximen én pretender tal cousa. Endexamáis a concencia da nosa coleitividade será traidora á súa Patria.

Houbo un momento —no ano de 1936—, que foi crucial para a nosa Terra, cando todo corazón galego latexou de entusiasmo i espranza ao celebrarse o plebiscito do noso Estatuto. Galiza entón, despóis de catro séculos de escravitude, ergueu a testa e afirmou a súa persoalidade e o direito de gorbernárese por sí mesma. Pero todo quedou afogado na tormenta que de siguida desencadearon as forzas reaicionarias e que sumeu a Hespaña na máis negra tiranía.

A nosa Terra foi unha das que máis sofreu. Os álbumes do noso inmorrente guieiro Castelao amostran a barbarie falanxista en todo o seu horror, parescendo que ela se cebara cos que máis amor tiñan por Galiza. Milleiros de irmáns nosos cairon pol-o soio delito de ser galeguistas. Para os esbirros de falanxe era máis grave ser autonomista galego que comunista ruso. Por algo dixo Calvo Sotelo: "Prefiero una España roja a una España rota".

Hespaña, efeitivamente, non se rompeu, pero a súa traieitoria de progreso quedou interrumpida, dando un salto atrás de máis dun século e os anceios de liberdade da nosa Terra ficaron escondidos na noite pecha que cubreu o ceo da peninsua.

Os que nos atopamos fora da nosa Patria, os que podemos falar no nome dos irmáns que nela están agrilloados, temos a obriga de eispresar o noso pensamento con toda claridade e loitar sen desmaios pol-os ideaes que deben eisistir no corazón de todo bó galego. Por eles morreron milleiros de irmáns nosos; por eles o menos que podemos facer dende eiquí é manter alcendida a antorcha do noso ideal e arredarnos, como da peste, dos que cobriron de loito a nosa Terra e impediron que ela fora ceibe e soberana.

Por fortuna, a nosa coleitividade de Bós Aires dou acabadas mostras en moitedume de ocasións de ter un esprito rexo e insobornabel de galeguidade, que naide, por outo que sexa, será capaz de quebrantar. A masa, a gran masa anónima dos galegos que eiquí viven, ainda responde con entusiasmo aos chamados patrióticos que se lle fan. Pouco importa que arredor dela medren xentes sen máis concencia que a do seu estómago, porque esas xentes rescibirán o seu merescido o día que se descubran as súas andanzas.

A misión histórica que os galegos espallados pol-o mundo desempeñan neste intre decisivo para o porvir da nosa Terra, non será alterada pol-os "vivillos" que con pel de ovella tratan de infiltrarse no seo das distintas coleitividades nosas. Pol-o que toca á de Bós Aires, nós podemos responder por ela como de nós mesmos. Máis dunha vegada dou probas de acharse alerta e decidida para evitar contubernios que luxasen a nosa limpa executoria; máis dunha vegada castigou co seu látigo aos traidores que trataron de entregala ao inimigo, a cambio de promesas e dádivas. Non; nós non duvidamos da súa reita intención, porque non podemos duvidar do seu amor a Galiza.

Non oustante, damos un toque de atención sobor de certos movimentos que se notan en col de algúns dirixentes do Centro Galego, a quen tratan de arrastrar ao abismo falanxista para ofrendarilo ao Caudillo como preciado tributo de acatamento ao seu réxime de oprobio. Sempre o Centro Galego foi a presa codiciada dos que asesiñaron aos nosos irmáns. ¿Non lles basta a eses verdugos o ter a Galiza asoballada i escarñecida? ¿Ou é que queren tamén convertirnos a nós, aos que vivimos lonxe das súas gadoupas, en viles escravos?

Dá verdadeiro asco ver cómo homes que pol-a súa posición económica están por riba de necesidades que poideran eisplicar claudicacións; que ocupan postos destacados na nosa coleitividade; que teñen un historial bastante discreto; que aspiran ainda a merescer o aprecio ou o respeto das xentes, non sintan unha migalla de vergonza ao ter relacións con persoas políticamente indesexabeis e que contribuiron, ademáis, ao sometimento da nosa Patria. ¿Qué buscan con eses tratos? ¿Pretenden aumentar os seus millóns? ¿Ou desexan facer méritos para conseguir algunha cruz? A de Sabela a Católica, poñamos por caso. ¡Linda cruz para un galego!

Máis que xenreira, cáusanos unha gran pena que se chegue a tanta baixeza, a tanta indinidade, para venderse por "trinta diñeiros", ou por algún cintaxo de relumbrón, que despóis de todo, de nada lles servirá cando chegue o momento en que o povo diga a súa última verba. Porque o povo, señores aproveitados, será o que ao final xuzgue sen apelación dos vosos aitos. E a fe que nós esperamos dél xustiza exemplar.

Non tratamos de dar consellos. Demasiado grandes son xa os que poideran aproveitalos. Nin pol-o demáis nos intresa que procedan dun xeito ou doutro. Todo o mundo os coñece e marcados están para enganar a ninguén e rescibir o seu xusto premio. Pero A NOSA TERRA non pode nin debe silenciar feitos de tal natureza, que afectan ao honor da nosa coleitividade e dan argumentos aos verdugos do noso povo para despreciarnos a todos por viles.

Dunha vez por todas é necesario plantarse e tomar en serio as falcatruadas que fan media ducia de figuróns, que se creen con dereito para representar á nosa coleitividade e falar en nome dela co ruido que producen os seus millóns, e tomar unha boa basoira para facer a limpeza imprescindibel. Hai que proceder enérxicamente e con urxencia para evitar o contaxio. Toda cras de peste debe esr combatida por meio dun cordón sanitario e cos desinfectantes máis poderosos.

Temos enteira confianza no patriotismo acendrado de todol-os galegos, dos bós galegos que integran a nosa coleitividade desta gran capital do Prata, para que duvidemos das medidas máis axeitadas a fin de que ninguén ouse arrastrar o nome da nosa amada Galiza pol-o barro onde certas persoas acostuman a camiñar.

Coidamos que as bandeiras federalista e republicana, que sempre estiveron izadas ao tope dos nosos anceios non deben ser arriadas nin luxadas endexamáis.

LEMBRANDO O 14 DE ABRIL

O día 14 do mes da data, cumpreuse un novo cabo de ano da máis groriosa xeira democrática, levada a cabo pol-os povos hispanos, os que, faguendo uso axeitadamente do dereito do voto, por meio dunha simples eleicións municipaes, derribaron á reaicionaria e tiránica Monarquia Borbónica, proclamando, co orde máis ousoluto, i-un inxenuo e xubiloso entusiasmo, o réxime Republicano.

Aquel espranzado alborexar da democracia peninsuar, prometia satisfacer todol-os anceios de redenzón, dende longo tempo degoirados polas concencias ceibes i os espritos progresistas. Redenzón política, estruturando un réxime de liberdade e democracia; redenzón social, destruindo o feudalismo, rémora do progreso económico; redenzón das Nacionalidades oprimidas por un cerril e decadente cesarismo centralista, orgaizando o Estado en Réxime Federal.

Desgraciadamente, ningunha destas lexítimas aspiracións poido ser satisfeita, porque o réxime Republicano, sobor de que tiña de se asentar o rexurdimento da verdadeira Hespaña, deberia garantizar aos povos que a compoñen o libre exercicio da súa soberanía, en igualdade de dereitos e deberes, sin tutelas hexemónicas noxentas e reaicionarias; mais careceu de guieiros que collveram á outura das circunstancias e dos povos, anceiantes de renovadora evolución democrática.

Os guieiros do Novo Réximen, non tiveron xeito e visión política pra se decatar, que a realidade española non pode ser ollada desde Madrí, onde non se saben interpretar outros anceios que os do povo castelán, caio único ideal e vivir mergullado nas páxinas da Historia, que cal si fora unha campá estatifica a súa aición, impedindolle ter, degoixos de porvir.

Cambiouse de réxime, pro non se trocou de ihormas. O ideal español sigueu sendo tan falso como nos tempos da Monarquía, porque en vez de ser español era castelán. Por elo non se permiteu que os poderes do Novo Réxime afincáranse sobor das nacionalidades diferenciadas e dos povos da periferia peninsuar, onde o esprito republicán tiña os máis fortes baluartes, os que lle darían á República a estabilidade e forteza necesarias. Castela sigueu imponao a súa hexemonía i os seus módulos potenciales, revellidos e reaicionarios ao resto dos povos peninsuares, que a pesar de careceren de poderes, teimaban acadar a degoirada meta de liberdade, democracia e progreso. Pro como istes ideaes eran incompatibels cos da Hespaña tradicional, nas cavernas de Burgos, Salamanca, Valladolidad, etc., incubouse o **"Glorioso Movimiento de Salvación Nacional"**, ispirado pol-os espritos maquiavélicos, fanáticos e crudeles das Sabelas, dos Torquemadas, Fernandos, Carlos, Alfonsos, etc. E velahí os temos continuando a "Historia de España".

Aitualmente, a 23 anos daquela prometedora data, atopámonos con resultados fadalmente negativos, pro tan ricos en aleicionadoras esperencias, que si sabemos aproveitalos, daránnos a pauta pra que a nosa aituación poida desembocar no réxime político que precisa a Peninsua, que non pode ser outro máis que a República Federal, na que cada unha das nacionalidades que a compoñen, poida desenrolar libremente, sin ningunha cras de dependencias, tudas cantas realizacións permítalles levar a cabo as grandes reservas de enerxías creadoras que atesouran.

Galiza foi un dos lugares onde con máis paixón e máis espranzada fe se loitou polo advimento do Réximen Republicán, non somentes por sermos os galegos republicáns e demócratas por sentimento e convicción, senón tamén por coidar que isa era i é a roita que ha levarnos a dar cima ás aspiracións de recuperación da personalidade histórica, política e cultural da nosa Terra, que cada vegada con máis intensidade ven póndose de manifesto. O povo galego prestoulle ao Novo Réxime o seu aceso e leal apoio, i en pago delo, recibeu unha nova desilusión, unha estafa política, que non a outra cousa equí val a defraudación que dos nosos anceios federalistas, fixéronnos ouxeto os poderes do novo Estado. Emporiso, cando nos círculos políticos da emigración ándase a procurar voltar ao Réxime Republicán do 31 desaparecido máis que pol-a aición dos seus nemigos, pol-os erros dos seus dirixentes, non podemos apartar dos nosos sentimentos a desconfianza i a dúvida dos móviles que se persiguen, porque, unha de dúas: ou o republicanismo que se pregoa é falso, e soio serve pra esconder outras inquedanzas, ou a cegueira crónica que padecen istes elementos é un mal que non ten cura, pois non lle sirven de ren a amarga esperencia dos derradeiros anos. Nós, en troques, deprendemos moi ben istas leicións, e por elas chegamos á concrusión de que Hespaña non ten máis alternativas que a Confederación de Estados ou o desmembramento. Emporiso coidamos que o que compre é aproveitar o sentimento republicán sempre vive no sentir dos povos peninsuares, pra loitar por un réxime que contemple con xusta realidade, as lexítimas aspiracións que por non haber sido ao seu tempo debidamente satisfeitas, tanto agora lamentamos.

Queremos a terceira República, porque a segunda xa foi superada i é ausurdo aicionar en 1954 coma en 1931. Tudo nos move a elo, o sentir do noso povo i-a memoria dos mártires que morreron pol-a liberdade, regando co seu sangue as froliñas ventureiras que hoxe medran á veira dos camiños, coma pra lembrarnos o cumplimento dun deber. Queremos unha Patria libre e democrática, que teña as despensas cheas de pan i as bibliotecas cheas de libros queremos que o Goberno se achegue ao povo pra que dél xurdan sólidas institucións que permitan o desenrolo das súas facultades de superación e progreso, e sexan garantía das súas liberdades.

Encol da Actitude de Actuaes Dirixentes e Presuntos Candidatos ao C. Galego

¡Qué lonxe están pra algunhas persoas aquelas vegadas en que pol-as rúas, en órgaos periodísticos, nas radios en carteis muraes, en visitas domiciliarias e incruso por meio de tarxetas persoaes pediase o apoio da coleitividade galega pra determiñada lista de candidatos aos postos directivos do Centro Gago, engadindo, que esa era a lista republicana!

Ocúrrensenos estas reflesións ao comprobar certos manexos que de xeito alarmante véñense repetindo, albiscando un maridaxe desconcertante antre elementos que faguian profesión de fe republicana e galega, e que agora, desvergonzadamente do réxime eixista que agrilloa á nosa patria.

Os partidarios do franquismo traballan acotío — i están no seu papel — pra engaiolar dentro da súa órbita á meirande institución dos galegos emigrados: o Centro Galego de Bós Aires.

Atal ouxeto, fixéronse moitos fintos sen resultado positivo até o d'agora: presións diplomáticas; infiltracións de xentes incondicionaes ao réxime; embaixadas artísticas, culturaes e cinematográficas; desfíes carnavalescos; pseudos congresos d'aparente apoliticismo; adulacións, aproveitando vaidades persoaes, etc., etc. De todo isto, xa estamos fartos e todo encamiñado ao mesmo fin: rendir ao Centro Galego pra convertilo en activo propagandista do réxime falanxista. Afortunadamente, e apesares de todal-as ofensivas, o noso Centro segue de pé con firmeza e reciedume.

A vixiante actitude da masa societaria que non ademite claudicacións de ningún xénero, amostrado en canta oportunidade se lle presenta de castigar co seu voao aos traidores, asín como as manifestacións dos seus representantes nas asambreias de socios, refrexan dun xeito contundente o refugamento a toda iniciativa d'achegamento aos representantes do goberno franquista.

Apesares destas realidades que din ben ás craras cal é o sentir da colectividade galega, algúns capitostes encumiados na directiva do Centro Galego, e outros, aspirantes a ocupar cárregos no mesmo, dun tempo eiquí, andan volvoretexando ao redor da Embaixada i é mester chamalos á realidade.

Co gallo da visita a Bós Aires do empresario cinematográfico, Cesáreo González, xa o ano derradeiro amagouse un intento de penetración, teimando agasallalo a nome da colectividade, agasallo que findou nun rotundo fracasos pois non concurriron máis que os orgaizadores, e ainda eses, non todos.

Nesa oportunidade, as nosas xentes eispresaron a súa disconformidade diante a presenza do axente franquista, calificando, como era merescente, aquele cebo que, pra congraciarse connosco, o levou a enviar unha ofrenda floral ao sartego do inesquecibel guieiro Castelao, ofrenda axiña retirada e condenando unanimemente a actitude de quenes luxaron os sentimentos colectivos, faltando ao respeito debido á memoria do meirande galego de Galiza.

Coidábamos que aquela proba abondaría pra chamar ao rego a quenes sospeitaban que o sentimento galeguista e republicán ficaba adormiñado na nosa colectividade; mais feitos ocurridos recentemente, amóstrasnos que andábamos trabucados e por conseguinte, imos a pór as causas onde deben estar.

Novamente o axente franquista Cesáreo González, andivo por Bós Aires, e, os mesmos da outra volta — con algunhas baixas máis — reuníronse nunha **cuchipanda** — esta vegada sen tanta bambolla nin pubricidade — nun restorán céntrico. O ocurrido é diño de comentar.

Logo dunha suculenta cea, acompañada de bó viño, chegaron os conseguintes discursos onde se "lociron", como oradores, Don Ricardo Badía e o señor Goyanes, o primeiro destacando a persoalidade do axente de Franco, e o outro, rezando un

(Continúa na páx. 2)

RA 29/8

OS "RABANITOS", ¡por fin!, deron unha no cravo ao porlle a tapa ás veleidades falanxeiras de Eduardiño, este bon poeta galego e gran danzarín das ideas, inda que ben mirado, non sabemos até que ponto podemos ou debemos tomar en serio as veleidades políticas do nóso vate...

Eduardiño é asín, nunca foi doutro xeito e non coidamos que teña arranxo. A qué estranarse?

Até fai pouco, estaba en "verde que te quiero verde"... Agora o coitado, anda en "rojo que te quiero gualda"...

Qué lle imos facer?...

O GANAPAN DE DON BRAULIO de "Nuevo Correo" anda a decir que, ó Centro Galego vai a gastar montes e moreas no moimento a Castelao; mais o que se cala o escriba falanxista é que o moimento ao guieiro da galeguidade, será costeado pol-a colelitividade, sendo a aportación do Centro, de 5.000 pesos ao traveso da C. de Cultura.

Cando o falanxismo atracou ao xenial Manoel de Falla i ergueulle en Córdoba un moimento, o Centro Galego aportou 10.000 pesotes e ninguén dixo ren e menos, como o fai o ganapán de marras, usando o sonsonete das meiciñas dos nosos enfermos...

I EIQUI VAI O BO... O 22 de marzo p. pdo., no restorán "Loprete" conspicuos dirixentes do Centro Galego, oferescéronlle unha cea ao axente de Falanxe e aventaxado estraperlista, Cesáreo González. Oferesceulle homildemente o agasallo, o señorito Ricardito, o mesmo señorito que fai tres anos foi a provarlle o viño ao embaixador de Falanxe e logo saeu decíndonos en "carta aberta", que non foi él —o señorito Ricardito— quen lle avillou o viño a súa Escelenza, senón o vice do Centro en ausenza do premier...

Nós, que estamos curados como o bacallau destes epubricanetes de a dous reás a ducia, dócnos —por qué non decilo?— que sexan precisamente dirixentes galegos quenes anden a facel-o parvo con xentes que, por unha elemental razón de ética política e de respeito aos milleiros de mártires asesiñados an Terra, debémoslle de negar o pan e o sal...

COMO DECOTE ocurre nas cuchipandas de compadres, non faltou a nota cómica.

Aos postres, apóis do señorito Ricardito no uso da verba da eisaltación do estraperlista de marras, non se lle ocurreu millor cousa ao eiscelente fabricante de "calzoncillos" "para caballeros", señor Goyanes, con esa fachada de gran "papador" de "lacón con grelos" que Deus lle deu, que pregarlle aos presentes que s'erguesen pra rezar un "padrenuestro" pol-a memoria da nai do homaxeado(??)

¡AH! CANDO NON. Tamén estaba na cuchipanda de adesión ao insiñe estraperlista galego, o movedizo hincha de fútbol e dirixente do Centro, señor José María Ferreño. E caso curioso: esta vez, ao decir dun testigo presencial, non berrou nin unha soia vez: ¡orsay!; pois estaba radiante d'emoción ollando alelado pro homaxeado, tan alelado, como si estivese en presenza do fenómeno Lángara a tarde memorabel que o vasco lle encaixou a River catro tremendos pepinazos...

....TAMEN ANTRE OS ASISTENTES á "raviolada" debemos consiñar a presenza do señor Vázquez Iglesias, e inda que non falla quen asegura que foi enganado, elo non é certo.

Vázquez Iglesias, non foi enganado, nin tampouco pra "papar" ravioles que, "ravioles" e dos gordos é o que ll'abondan a Don Xavier, e si foi —tan son os nosos informes— por poderoisísimas razóns de "bussines" motorizados, unha das moitas especialidades deste estraperlista vigués, que trai a mal traer a un fato de papanatas paisanos nosos, decote dispostos a facel-o indio co primeiro representante de Falanxe que chega a estas praias...

"GALICIA" VERSUS "CELTA"... As tornas ás veces dande volta do revés, d'ai que o que onte era bon, oxe é malo. Tal lle ven sucedendo á Agrupación "Celta", outrora campeonísima do republicanismo galego acarón do Centro inda que, —e isto, dito antre nós— ben sabíamos que todo elo non era máis que cartón pintado... Vede senón, a un dos seus quisques máis representativos, o señorito Ricardito: o home que, e disto xa fai tempo— tivo a homada d'organizar ¡ele sosiño!, sen axuda de ninguén, un banquete a benefizo da Hespaña leal, a cen pesotes por bicoreta...

Pasou o tempo. Afincouse Franquiño na Hespaña, e o noso señorito medrou na súa cobiza política acarón do Centro, chegando a vice.

O demáis xa o sabedes. Deste "terribel" republicano de a cen pesotes por bicoreta, non ficou nada, ¡meu probe! Caeulle a pintura... Nembargantes, como inda é un home xoven e cobizoso, quén nos dis?...

Pol-a contra, a agrupación "Galicia", outrora sofrendo pauliñas falanxeiras, un bó día, os homes de diñidade democrática e galega desta Agrupación, cansos d'aturar as veleidades antigalegas e falanxistas de certos mandamáis, puxéronse d'acordo: mercaron unha basoura de boa xesta, unha caldereta de D.D.T. e ben arremangados, fixeron unha limpeza a fondo, deixando a entidade tan limpa, que semella "noviña do trinque...

NO FESTIVAL realizado na "Federación de Soc. Galegas" a cárrego das entidades de Boiro, Dodro e Rianxo, os orgaizadores, animados dun enxebre esprito "xitano", convertiron o salón da Federación nun auténtico "colmao" sevillano. Actuaron "La Niña de los peines", "El niño de la bola", "El morrongo", "La gitanilla, etc., etc....

Como vedes, un programa artístico do máis escolleito da xitanería d'oficio.

E asín, meus amiguiños, que alí hubo de todo: moito, moitísimo "meneo sandunguero", moito guitarreo e canto con "ronquío" e bater de palmas con estridentes ¡olés! por la "mare", el "pare" e a virxe da Macarena...

Ao decir dun testigo presencial, os "rabanitos" hespañois, espallados estratéxicamente no salón, con tanto ¡olé! e ¡Viva España! —a deles— medraban como si lle deitasen auga nos pés cunha regadeira...

Como final de festa, actuou a coral galega "Brétemas e Raiolas", interpretando varias cantigas. Mais ocurreu que cada vegada que un integrante da coral anunciaba en galego unha cantiga, era recibido cunha rechifla pol-a "rabanada" borracha de tanto "meneo"...

Nós, que coñecemos d'abondo aos "rabanitos" hespañois chantados na Federeixón, coidamos que a súa actitude agresiva non ía contra o idioma galego, non. Berráballe ao anunciante, porque ao falar, non "meneaba" o cú...

A ASAMBREIA FEDERAL da Fed. de Soc. Galegas, cociñada e servida ao seu xeito pol-os "rabanitos" hespañois, viveu intres de verdadeira dramaticidade.

Nunha das derradeiras xuntanzas, tres galeguistas de destacada actuación no seo da Federación, cometeron o atrevimento de turrarlle do mantel aos "rabanitos", pondo ao descoberto as súas maniobras hespañoleiras e reaicionarias no seo da institución e ipso facto, por tal delito, foron condenados a seren pasados pol-as armas...

A cousa non ía en broma e mal a pasarían os tres arriscados galeguistas se non fora por un "rábano" quen, considerando o atropello e as súas consecuenzas inmediatas deu en berrar:

¡Camaradas, camaradas, mártires non, mártires non...!

LOURENZO FRAGOSO.

Progreso e Comunicaciòns

Por BIEITO CUPEIRO

Galiza, alonxada moral e xeográficamente da capital do Estado, sen gravitación nos círculos gobernantes, sofre decote o perxuicio de ter que se rexir por leises e disposicións desaxeitadas, as que ademáis de levar implícito o defeito orixinario de teiman reglamentar con criterio uniforme, o que é desemellante i-heteroxéneo; son promulgadas irede pra beneficiar intreses doutras terras, cáseque sempre opostos aos nosos, cando non enteiramente incompatívelo.

Tal acontece co sistema de trasportes do noso país, que, reglamentado por disposiciós ausurdas, inadataveis e totalmente perxudiciales, en ves de ser un factor de progreso e de ben estar, trocanse nunha rémora que lle non permite a Galiza acadar pleo desenrolo económico, cultural, etc. xa que o sistema trasportativo dun país, e de elemental necesidade pra permitir a corrente circulatoria dos elementos moraes e materiaes, froito do seu esprito, e da súa capacidade creadora.

Que Galiza carés de trasportes eficaces e baratos é doado demostralo. Dende o ano 1951 fica en vixencia unha reglamentación dos sistemas trasportativos, denomeada "Reglamento Ordenador de Transportes" o cal pra o noso país supón un serio perxuicio, unha tremenda laceira pra os seus intreses esenciaes.

Ista reglamentación, imposta pra defender os intreses das compañías ferroviarias, non ten outro ouxeto que o de afogar o desenrolo progresista do trasporte automotor, impedindo diste xeito a competencia que as devanditas compañías lle fai, polas ventaxas que en moitos casos oferece.

Como Galiza non ten siquer liñas ferroviarias pra encher as máis elementales necesidades das súas comunicacións, pois 902 Km. de ferrocarril con que conta e mais ainda, en virtude da distribución demográfica da súa povoación espallada en pequenas cibdades, vilas e aldeas fau que os trasportes por estrada sexan unha vidal necesidade pra nosa Terra.

O Reglamento Ordenador de Transportes clasifica os autcmotores adicados aos trasportes discrecionales de mercancías en: "locales", "comarcales" e "nacionales"; do soio enunciado de semellante reglamentación, pouco nos custará colexir os perxuicios que pra Galiza remanecer e pra amostralo máis midiamente, tomemos iste exempro: Os automotores iscritos como "comarcales" que son os que na nosa Terra forman o enlace de tuda a nosa economía, xa que o peixe, o gando os produtos agrícolas, a madeira e cáseque tudo canto Galiza produs, móvende por medio de vehículo, afeitos a isa denomeación restrinxelles de maneira ausurda o seu radio de aicción, xa que somente poden circular na provincia onde fican iscritos e nas provincias limítrofes de xeito que, un automtor da Cruña soi pode circular até Pontevedra e Lugo pro non pode chegar a Ourense. Y os de Ourense que poden ir a Lugo, León, Zamora e Pontevedra non poden chegar a Cruña. Si esto fora pouco pra por de releve a mostrosidade dista disposición; cavilemos o que supón pra o normal desenrolo do noso comercio, tendo en conta que en Galiza teñen lugar máis de 6.000 feiras por ano, e que os poucos elementos de carreo con que se conta, non poidan ir cunhas a outras coa debida e indispensavel liberdade.

Pro non para eiquí a mal que a Galiza lle infire a reglamentación que comentamos, xa que por mor de tan brilante lexislación os camións que efeituan o trasporte de peixe teñen que voltar voleiros no seu viaxe ao ponto de partida, gravando con elo o custo dos carreos xa qué de dous viaxes que supoñen a ida e volta, solo un lévase a efeito con carga útil.

Obrígase ademáis delo aos trasportistas a suscribir pólizas de seguros por risco das mercaderias trasportadas, de cuio enorme volume dannos ideia eisata os números: Até 1 Tm. de carga útil un seguro de 25.000 pesetas; de 1 a 3 Tm. 40.000 pts., de máis de 3 toneladas 50.000 pesetas. E cuias primas de pago anual incluindo o 10 por cento de riscos, catastróficos, dereitos de rexistro, etc. son de 4.000, 5.000 e 6.000 pesetas, respeitivamente e dándose ademáis a situación paradóxica de que o mesmo seguro paga o que trasporta louza de Sargadelos, poñamos por caso, que xurelos de Mugardos ou de Cariño, inda que o perigo de sinestralidade, e o valor da mercancia trasportada, sexa moi desemellante en tales casos.

Galiza precisa um réxime de trasportes axeitado á súa morfoloxía xeográfica, económica e social; que non pode ser o desarranxado e antieconómico sistema aitual. Contando con innumeravels centros de producción agrícola e pesqueira que carecen totalmente de estradas de ferro, precesa que o automotor trasporte doadamente económicamente os produtos de sua economía os centros consumidores. Pero namentras os nosos intreses sexan manexados dende a capital do Estado Hespañol, non se teran pra rer en conta as necesidades da terra galega e sexa cal sexa o rexime de turno, a Galiza solo a terán presente á hora de pagar.

LIBROS GALEGOS

En venda na Irmandade Galega

SEMPRE EN GALIZA
por Alfonso R. Castelao

AS CRUCES DE PEDRA NA GALIZA
por Alfonso R. Castelao

FARDEL DE EISILADO
por Luis Seoane

PRESENCIA Y HONDURA DE CASTELAO
por Marcial Fernández

A NOSA TERRA
Número eistraordinario adicado a morte de Castelao

SEARA NOVA
Revista portuguesa adicada a Castelao

Encol de Certas Aitítudes

(Ven da páx. 1)

padrenuestro á memoria da finada nai do Cesáreo. ¡Se non fora pol-o respeto que nos merés a morta, sería cousa de rirse coa ocurrenza do señor Goyanes! E pensar que tiña aspiracións de ser presidenciabel pra o Centro Galego! Avisados estábamos.

Mais a coussa non remata eiquí Cando os vapores alcohólicos erguían máis presión, ocurréuselle a un portuguesiño faguer un brindis "por el gallego más grande España, Don Francisco Franco Bahamonde, caudillo de España, por la gracia de Dios — engadimos nós — y la generosa ayuda de kábilas marroquíes, nazis alemáns y fascistas italianos" (isto vai en castelán porque o galego non se presta pra tanto). E había que velos de pé chocando as copas brindando por "el gallego más grande de España". En verdade, nisto do brindis, iñan razón si o fixeron coidando que un galego de Hespaña é un traidor a Galiza, e na liña das treidurías está ben que o primeiro posto llo dean ao caudillo, pois abóndanlle méritos pra elo. Asegún din os ben informados, a comilona rematou nun "colmao", e abofé que ahí estaban en ambente.

Dous ou tres agasallos máis, fóronlle oferescidos a Cesáreo, e todos máis ou menos do mesmo xeito e coas mesmas persoas. Temos noticias que, levado de solpresa a unha entidade galega, houbo algúns que s'ergueron indiñados cando advertiron a súa presenza. Isto xusifica aquelo de que "non está todo podre en Dinamarca"...

Tamén chegou aos nosos ouvidos, que Don Cesáreo, a pedido d'algún oportunista oficioso, deixou vinte mil pesos pra o Centro Galego; cartos de procedenza moi dubidosa, sen dúbida algunha, destiñados a silenzar as protestas que xa descontan e, mercardese xeito, as simpatías pra a súa causa, ¡como si os galegos estivéramos en venda!

Agora ben: cando nunha oportunidade Don Ricardo Badía foi á Embaixada franquista, teimou xustificar aquele procedimento decindo — en carta pubricada no periódico "Galicia" — que concurreu o vicepresidente do Centro Galego, pero non Ricardo Badía, quen seguía sendo o republicano de sempre, fidel aos seus principios de lealdade á causa, etc. etc...

Sen dúbida, agora diránnos que non foi Ricardo Badía quen ofereceu o agasallo e brindou pol-o caudillo, senón que foi o presidente do Circulo Vigués, e nós que lle perdoamos a outra volta, respostarémoslle que non nos tome por parvos e se deixe de xogar a dúas augas e que pol-o menos, asuma a responsabilidade dos seus acaos.

Como se da a circunstanza de que moi axiña haberán d' elixírense novos membros pra a xunta Direitiva do Centro Galego, e tanto o señor Badía como o señor Goyanes apuntan de candidaaos a postos elevados, convén que a Agrupación a que pertenecen teña en conta estes antecedentes. pois de ningún xeito poden seren candidatos, quenes asín se burlan dos sentimentos coleitivos.

Nós non tomamos partido por tal ou cal agrupación; os nosos anceios son de que todas elas estean dentro da liña galeguista e republicana, que son os ideais da masa de adherentes. Emporiso, cando unha agrupación se sae do seu roteiro, temos de fustigala pra enrostrarlle a súa actitude. Niste intre, debemos destacar o xesto diño dos vocaes da agrupación "Galicia" ao negárense a concurrir aos devanditos agasallos, en contraste cos vocaes de "Celta" que concurriron na súa totalidade, esceituados dous ou tres que aicidentalmente non estaban na cidade.

Diante estes feitos — e como o pacto non vai a durar eternamente — impónse que as autoridades da agrupación "Celta", tomen as pertinentes medidas, pois pol-o seu propio prestixo esta agrupación debe desautorizar aos seus vocaes no Centro Galego a reafirmar a liña de conduta republicana desa agrupación, eliminando das futuras listas de candidatos e dos seus cadros directivos a quenes incurren nestas deslealdades, pois non faguelo asín, será a propia agrupación quen sofrirá as consecuenzas da conducta dos treidores encumiados nas súas fías.

Con respeito aos vinte mil pesos — prezo no que alguén estima o silenzo e colaboración do Centro Galego —, compre rechazalos e decirlle ao señor Cesáreo González, a quen lle insinuou oferescer esa dádiva, e aos xestores oficiosos que andiveron no asunto, que o Centro Galego chegou a ter a importanza de hoxe en virtude do esforzo, reciedume, sagrefizo e desinter-s patriótico de amor e lealdade a Galiza dos galegos emigrados, que, pesiño a peso, foron erguendo esa casa que hoxe é a nosa orguleza, pesos de moi boa procedenza, gañados co traballo cotián, sen que ningún novo rico se achegase a oferescer as súas dádivas a aqueles tesoneiros loitadores que trunfaron con diñidade e que, témol-a seguranza, que si hoxe estiveran ao frente do Centro, non ademitirían esa "donación", pois son cartos que teñen o seu orixe en feitos e actitudes que costaron e costan moita dór e moitas bágoas a milleiros de mais e nenos galegos.

Tamén debemos suxerir ao señor Vázquez Iglesias, que non se desvíe da conducta ouservada nos anos derradeiros, sin deixarse embaucar por algúns que, tidoándose seus amigos, nos-o van a levar a máis que ao desprestixo, e sería moi lamentabel por canto a súa persoalidade goza de simpatías adequeridas por actitudes que non son precisamente as que teiman faguerlle tomar eses aproveitados ladeiros. Nunha desas, algún presunto amigo faguéndolle ver que lle sirve un gol en bandexa, faino quedar en "orsay". ¿Vostede entende, Don Xavier?

E por hoxe xa é d'abondo; inda quedan máis cousas e nomes no tinteiro, pro agardámol-os acontecimentos pra voltar de novo sobor do asunto.

Memoria das Tarefas Galeguistas Compridas no Ano 1953

Por falla de espazo, facemos solo un breve resume das tarefas cumpridas pol-os irmandiños no decurso do derradeiro ano, que siñificon sin dúbida un paso rexo e firme no espallamento dos ideais galeguistas no seo da nosa coleitividade e constitúe ún índice craro da ampritude que ven adequerindo o sentimento do rexurdir patrio en todal-as nosas xentes.

CREACION DAS MOCEDADES GALEGUISTAS

Un feito que encerra as máis ledas posibilidades futuras pra o galeguismo é sin dúbida a creación das Mocedades Galeguistas, que dende o día 20 de agosto veñen desenrolando unha meritoria laboura. D-elas cabe esperar un valioso aporte de savia nova ao quedanza da xuventude. Levan desenrolado xa unha grande laboura de formación e de espallamento do ideal galeguista, que abarca múltiples facetas. Podemos citar como eixempros o aito orgaizado en conmemoración da morte de Pardo de Cela, o fermoso e suxestivo aito de homaxe a Castelao, o curso de tres conferencia sen col do galeguismo dictadas pol-os irmáns Culpeiro, Valenzuela e Prada; os dous aitos orgaizados en cunxunción con vascos e cataláns; as diversas festas de caraiter recreativo, nas que se fai un constante espallamento do ideal galeguista; a creación dun fondo distribuidor de libros editados en galego, que ven facilitando a difusión dos autores que cultivan o noso idioma, e outras distintas tarefas cumpridas nestes poucos meses dende a súa orgaización, as que dian craramento do pulo e intrés que eisiste entre os nosos mozos. Derradeiramente, aparesceu o primeiro número do seu periódico "Adiante", que esperamos constituirá un poderoso medio de formación e defensa dos principios esenciais do noso povo, como cabe a toda tarefa de mozos.

"A NOSA TERRA"

Motivo de fonda preocupación desta Xunta Direitiva, foi a aparición do órgao da Irmandade, que despóis de longo silenzo, pudo voltar á rúa levando os ideais galeguistas a todol-os galegos que neste e noutros paises viven os anceios de rendención para a Terra Resulta innecesario resaltar a importancia da aparición de "A NOSA TERRA", que permite ao galeguismo orgaizado porse en contaito con todol-os galegos que dun xeito ou outro aitúan nas entidades da nosa coleitividade, desfacendo maniobras, escrarecendo procederes e sinalando de cote o camiño do rexurdir nacional. A súa prédica constante e a súa crítica firme e nobre, débense en grande parte os ouxetivos acadados pol-o galeguismo de Bós Aires neste ano.

O camiño percorrido dende a saida de A NOSA TERRA debe ser a indicación do que debemos percorrer no futuro inmediato, para o que creemos que deben sinalarse os seguintes ouxetivos mínimos:

Normalizar a sáida regular de A NOSA TERRA.

Percurar a súa meirande difusión.

Percurar colaboracións das máis destacadas manifestacións do pensamento galeguista.

Facer de A NOSA TERRA un órgano do galeguismo de todo o mundo, que refreixe as múltiples facetas da aitividades dos grupos de patriotas galegos espallados pol-o mundo.

A saida do periodico perante este ano foi posibel gracias ao esforzo eistraordinario duns cantos irmáns, pero entendemos que é mester que todol-os galeguistas se compenetren da importancia que ten a saída regular do periódico e xungan os seus esforzos a tal propósito, xa sea con aportes propios, avisos ou axudas de amigos que compartan os anceios de liberdade para a Terra.

Asegurar a saida regular do periódico é a etapa esencial que se ten imposto hoxe o galeguismo i-en nome da Xunta Direitiva que nomeedes hoxe aiquí, pregamos a todol-os presentes que se fagan eco deste problema.

Perante este tempo melloronse considerabelmente a difusión de A NOSA TERRA e hoxe en día o noso periódico chega a máis de mil galegos que aitúan intensamente nas distintas entidades da nosa coleitividade e mándase a moitas xentes no eistranxeiro. De todos xeitos esta difusión pode ser ampriada grandemente i-en tal sentido pregamos a todos que nos fagan chegar direición de xentes a quen resultara intresante mandar o periódico.

Tamén coidamos que no futuro será posibel aumentar o número de colaboradores de A NOSA TERRA con figuras relevantes do pensamento galeguista e persoeiros da entidades galegas dos distintos peises, convertíndose así periódico nun eispoñente do pensamento galeguista e das múltiples aitividades que veñen desenrolando os irmandiños en distintos rincóns do mundo, servindo de estímulo e impulso na nobre tarefa de darlle cada día máis pulo a ese sentimento que bule en todol-os galegos, até convertir ao galeguismo nun corpo orgánico de potencialidade descoñecida até agora.

Tense tamen estudado un plan de espallamento rápido do periodico para que chegue a tol-os paises coa prontitude que é mester, que permitiría remitir o periódico por avión aos países de Centro e Norteamérica con gastos moi pequenos, que poderían ser atendidos fácilmente pol-os mesmos interesados en recibillo, mediante pequenas suscripcións.

Cecáis poda parescer este plan demasiado ambicioso para A NOSA TERRA, pero todo ele é fácilment realizabel. A infruencia que A NOSA TERRA exerceu dende a súa reaparición amóstranos a necesidade de que o galeguismo conte con un órgao de difusión axeitado a mañitude que ven adequerindo o noso movimento i-é mester atopar a solución axeitada que permita xermolar en fermosas realizacións

COMISION INTERSOCIETARIA

A Comisión Intersocietaria continuou este ano desenrolando á súa laboura específica na celebración das datas patrióticas, mantendo as distintas entidades que a integran unha total identificación na política seguida a prol de Galiza e dos problemas que abranguen a coleitividade. Como en anos anteriores esta Comisión Intersocietaria celebrou as datas do Plebiscito, dos Mártires e o cabodano da morte de Castelao, coi aitos que acadaron grande resoancia.

"A NOSA TERRA e demáis periódicos da coleitividade xa informaron detidamente deses aitos, de modo que solo queremos destacar o fondo sentimento con que son celebradas cada ano estas datas e a íntima identificación que eisiste entre as entidades que compoñen a Intersocietaria. Sin embargo, coidamos que se pode dar a aición desta Comisión anovados pulos para que estos aitos adequiran ainda unha meirande importancia, até trocarse en celebracións magnas de datas patrióticas que abrangan a todol-os galegos de Bós Aires.

XORNADAS GALEGAS

Con maior entusismo ainda que en ocasións anteriores, celebráronse este ano as Xornadas Galegas orgaizadas pol-o Centro Galego, as que se sumaron outros aitos orgaizados por diversas entidades galegas.

A resoancia adequerida este ano pol-as Xornadas debense en grande parte ao sentimento galego que vibraba nos persoeiros que viñeron da Terra, esperando que estos éisitos se repitan, invitando en anos sucesivos a conferenciantes que sean representantes enxebres do pensamento galego, os únicos que poden estar en comunión espiritual cos problemas que viviron e sinten os integrantes da nosa coleitividade. Nestas Xornadas Galegas tiveron tamén aituacións destacada o poeta arxentino Francisco Luis Bernárdez e o irmán Prada, que levaron na súa verba as inquedanzas do pensamento galeguista, sendo de resaltar a garimosa acollida que tiveron. Unha eistraordinaria repercusión acadou a conferencia de clausura d-estas Xornadas, que constitueu un vibrante chamado en defensa do noso idioma e dos principios esenciais da nosa nacionalidade, que fixo vivir en todol-os presentes a máis pura e intensa emoción de galeguidade.

Desafortunadamente non todo foi gabanzas n-estas Xornadas e debemos mencionar o feito lamentabel de que no festival do Teatro Avenida aparescera o Himno Galego co nome de himno aos pinos. Esta Irmandade fixo chegar a súa protesta por este feito e consiñamos compracidos a protesta elevada tamén pol-o Centro Betanzos, decrarando que non retirara o concurso do coro "Os Rumorosos" por non crear dificultades de derradeira hora, pero que no sucesivo negaria a úa colaboración en todo aito en que o noso himno non figurase co nome de tal.

CONMEMORACION DO 14 DE ABRIL

Como manifestación do sentimento republicán e repudio pol-os feitos ocurridos en ocasión da visita a Bós Aires do tristemente renomato Cesáreo González, a coleitividade celebrou un importante aito conmemorando o 14 de Abril, no que se puxo de manifesto a firmeza dos nosos ideais. As persoas que coidaban que esmorecía o sentimento liberal das nosas xentes acharon un rotundo desmentido con este aito que xungiu as máis importantes entidades políticas galegas. N-ele non faltou a voz da Irmandade, que recolleu anovadas probas da eispansión dos sentimentos galeguistas na nosa coleitividades.

MANIOBRAS FALANJISTAS

O falaxismo continúa a maniobrar suterráneamente en percura de confundir a coleitividade galega e diluír a súa resistencia ao réximen que escraviza a nosa Terra. As nosas xentes, con unha exemprarídade mañífica, veñen anulando as intencións escondidas en esas maniobras e compre destacar o papel reitor que cabeu á Irmandade na laboura de escrarecer o alcance de esos intentos e contrarrestar os seus efeitos.

Entre esas maniobras falanxistas acadaron especial importancia a intentada en ocasión do viaxe do xa mencionado Cesáreo González, no que se chegou ao insólito feito de depositar unha corca de frores no sartego de Castelao. A reaición da coleitividade foi rexa e inmediata, cabendo unha aituación destacada ao galeguismo, que por voz do irmán Puente sinalou o punto culminante da reaición, en ocasión do banquete que o Centro Ourensán lle ofrecía co gallo de entragarlle o diproma de socio honorario.

Ao fracaso do viaxe de Cesáreo sumáronse os fracasos da visita de Molina Brandao do proieto esmorecido dun congreso de Centros Galegos en Madride, a anulación do intento de acaparar a iniciativa dun moimento á nai galega, orixinado nos galegos de Bós Ai-

(Continúa na páx. 4)

Asambrea da Irmandade

No crima de cordialidade i entusiasmo caraiterísticos de sempre, celebrouse o derradeiro 2 de abril a asambrea anual da Irmandade Galega, que contou coa presencia de numerosos irmandiños. O presidento da direitiva saínte decrarou aberto o aito cunhas eispresivas verbas de agradescemento pol-a colaboración prestada por todol-os irmandiños no desenrolo das súas xestións, e a continuación, foi desiñadoñado o irmán Paz Lestón para presidir a Asambrea.

O irmán Segredario deu leitura á Memoria da labor cumprida perante o ano, que reproducimos noutro lugar en resumen por falta de espacio, a que foi aprobada por unanimidade co aplauso de todol-os concurrentes. Tamén foi aprobado por unanimidade o Balance presentado pol-o ano 1953, merescendo eispresivas probas de simpatía o irmán Gómez, pol-a laboura desenrolada ao frente da Tesourería perante os derradeiros anos.

A continuación procedeuse a desiñación das novas autoridades de Irmandade, as que foron elexidas por aclamación de todol-os presentes.

A Asambrea, resolveu eispresar o seu agradescemento aos Centros Ourensán, Betanzos e A.B.C. do Partido de Corcubión, pol-a colaboración prestada a cotío aos irmandiños, facilitando as súas tarefas e as das Mocedades Galeguistas, poñendo á súa disposición os seus locales sociales para os aitos programados e para as súas xuntanzas. Tamén acordou que unha representación da Xunta Direitiva fixera chegar ao irmán Núñez unha carta de felicitación pol-a súa valente aititude de repudio en ocasión da chegada do falanxista Cesáreo González ao campo do Centro Lucense, feito que paresce reiniciar as maniobras d-este "personaxe" para intraducirse na coleitividade e facer proselitismo falanxista.

Despóis de gardar un minuto de silenzo en memoria dos irmáns Campos Couceiro, Vilar Ponte, Lopez fillo e demáis irmandiños mortos nos derradeiros tempos, o irmán Paz Lestón, como presidente da asambrea deu por finado o aito con verbas de eloxio pol-a labor desenrolada, formulando os seus votos porque en todol-os tempos siga a laboura fraternal que caraiteriza a nosa olción, multiplicándose os mozos nas súas tarefas para reforzar a laboura dos vellos até ver os ideais da Patria realizados.

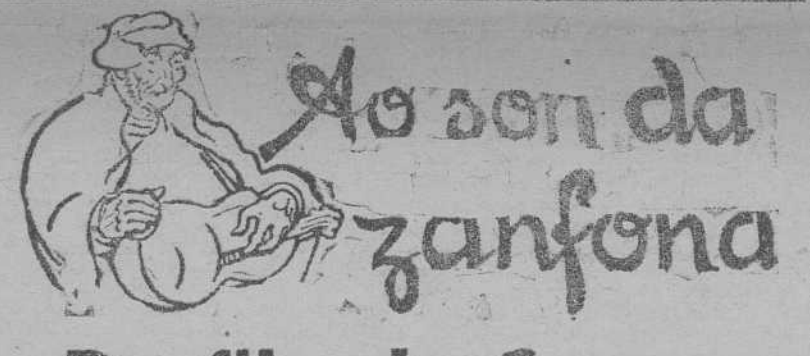

Desfile de Somas

por VERDUGUILLO

Celebrando o día
dous de Maio próisimo,
haberá en Madride
un desfile histórico.

Abrirán a marcha,
vestidas de loito,
as dúas mulleres
de máis valor outo
que en todol-os século
nas Hespañas houbo.
De María Pita
e Agustina conto.

Cunha longa vara,
montado nun cocho,
o alcalde de Móstoles
mostraráse logo.

A testa vendada,
tristura nos ollos,
irá de siguida,
nun capote envolto,
o de Zaragoza
defensor glorioso:
Palafox o grande,
paladín notorio.

Alvarez de Castro,
oficial heroico,
que en Xerona fixo
seu nome famoso,
marchará con grave
paso e mirar fosco.

Xan o Empecinado,
guerrilleiro tosco,
pero decidido,
forte e valeroso,
que aos franceses nunc
concedeu acougo,
terá no cortexo
merescido posto.

Daoiz e Velarde,
Ruiz e máis outros
bravos militares,
soldados anónimos,
que por ser patriotas,
resultaron mortos,
irán no desfile
por dereito propio.

Xentes andraxosas
—auténtico povo—
homes e mulleres,
en tropel revolto,
levando antre os beizos
puñales fiosos
e nas mans navallas
de aceiro briloso;
maxas e chispeiros
de andares garbosos,
que relembran cadros
de Goya famosos;
todos, pol-as rúas,
irán silenciosos,
en muda protesta
de senso patriótico.

Dende o seu cortello
sen dúvida o Porco
estará axexando
con medo i asombro,
temendo ser presa
dun terribel soño.

Ao seu lado, un home
de pera e moi longo,
sombreiro de copa
e nariz de loro,
cunha sonrisiña
mirao de reollo.

¡Vala un par de tipos!
¡Valentes antroidos!
Son os dous compadres
que coñecen todos.
¿Qué estarán dicindo
para os seus miolos?
¡A fe que sabelo
sería curioso!

Novas Autoridades da Irmandade

Na Asambrea do 2 de abril desináronse por aclamación as seguintes autoridades para o ano 1954.

XUNTA DIREITIVA:

Presidente: Dr. Fiz A. Fernández; Vicepresidente: Rodolfo Prada; Segredario: Manoel Pedreira; Pro-Segredario: Mousés Da Presa; Segredario de Aitas: Antón Moreda; Tesoureiro: Lois Guede; Pro-Tesoureiro: Antón Rodríguez; Vocaes Titulares: Francisco Rodríguez, Lois Ares e Xosé Abraira; Vocaes Suplentes: Bieito Cupeiro, Xosé Lema Novo, Manoel Ucha, Antón Suárez Do Pazo e Xosé Daporta.

CONSELLO OURENTADOR:

Sres. Antón Alonso Ríos, Elpidio Villaverde, Manuel Puente, Gervasio Paz Lestón, Perfecto López, Manoel San Luis, Xosé Alfonso, Alexandre Pulpeiro, Liño Pérez, Xosé Rodríguez, Valeriano Saco, Miguel García Anceráns, Xosé Rivadulla, Antón Gómez, Daniel Nogueira, Euxenio García, Alfonso Fernández Prol, Miguel Alvarez, Avelino Díaz e Ramón Valenzuela.

COMISION REVISORA DE CONTAS:

Irmáns Federico Zamora, Xosé Neira Vilas e Fernando Iglesias.

PRINCIPIOS DO GALEGUISMO
1 - Galiza, unidade cultural.
2 - Galiza, povo autónomo.
3 - Galiza, comunidade
4 - Galiza, célula de universalidade.
cooperativa.

A NOSA TERRA

(NUESTRA PATRIA)

Déspotas insensatos,
forxá, forxade grilos
Pode oprimir o ferro
Un corpo enfraquecido;
Mais as nobres ideias
E gloriosos instintos...
Eses... non pode non, o duro ferro,
Nin a morte extinguilos.

EDOARDO PONDAL

Año XXXV — Núm. 489 ★ Bós Aires, Abril de 1954 ★ Redaición - Adeministración: Rúa BELGRANO 2186

O IDIOMA DE GALIZA

Por
EPICURO

O idioma galego, "Cristo das léngoas", como con moito acerto o denomeara Curros Enrriquez, está atravesando na aitualidade un dos intre máis dificiles de súa longa e perseguida eisistencia. N-efeuto, ao andacio mimético que dende antergo veñen padecendo algúns dos seitores da povoación das posas cibdade e vilas, cuio afán de remedar espresións e decires d-outras terras e ben coñecido, temos agore que lle engadir a xenreira antigalega que sofren os sicarios do réxime que agrilloa á nosa patria.

Pra ningún galego é un segredo e afán que amestraron sempre os voceiros da cultura castelán — ao que non son alleos moitos que sendo nados en Galiza están o seu servicio — en presentar, con ars de arrogante superioridade, o Idioma Nacional galego como varicdade dialectal do Castelán, como lingua rústica sin tradición cultural, como esteriorización de bárbaro intelecto etc. E, inda que istes conceitos carecen de toda veracidade histórica, siguen sendo as razóns con que se trata de xustificar a contumaz persecución da cultura autóctona de Galiza na máis outa da súa esteriorización; o dioma, por parte d-un Estado que pretendendo ser a estrutura xurídico-política de Hespaña, na praitica non é outra cousa que un istrumento da hexemónica dominación castelán.

O arrequentamento aitual das cencias filolóicas e políticas, as cales, a pesares da súa diferencia son concurrentes entre si, fixo trocar os trabucados e revellidos conceitos que sobor das nacións e das culturas eran ademitidos como axiomas inda non fai moitos anos.

A Nación, decia Prat de la Riba, "É unha unidade de cultura, con unha ialma coleitiva, un sentimento un pensar propios". Isa unidade de cultura esterioriza a súa configuración emocional por meio d-un idioma, que é o atributo que máis nidiamente sirve pra definila, porque sirve pra que o ser humán lles dea forma ás ideas que sinte, e reflexe toda a diversidade de sentimentos i-emocións que aniñan no seu esprito.

Galiza baixo a férula imperialista da cultura castelán, vive dendo fai máis de catro séculos sofrindo unha permanente coación moral, que lle non permite ao noso povo, desenrolar os naturales impulsos creadores do seu xenio coleitivo. O afastemento de Idioma Galego dos centros de ensiño e demáis circulos culturales, detuvo a normal evolución da cultura autóctona do noso pais; pero iste crime de lesa cultura, non logrou nin logrará endexamáis, matar o xenio caraiteristico do esprito de Galiza, porque ele ademáis de ser o resultado loxico d-un fato de factores xeográficos, atávicos, etc., remanecen máis que nada dun sentimento racial; i-o sustractum étnico, non pode destrairse con iñormas pedagóxicas trabucadas, nin coa imposicion dos módulos culturales alleos á psicoloxía do povo. Sin dúvidafica ciqui máis que en ningun outro factor, a razón do fracaso é a deimpoñerlle a Galiza unha mentalidade allea á natural personalidade do noso país.

Tempos houbo, nos que poido temerse o desparecimento do Idioma Galego e de todal-as particularidades que personalizan e definen á nosa Nación. Pretendeuse trocar o esprito de Galiza, obrigándolle á asimilación dunha cultura estrana, con tan probes resultados, que ao non logralo, solo conqueriron rebaixar o nivel cultural do povo galego á mínima espresión, xa que acabou por decoñecer toda a ricaz tradición cultural de que era herdeiro, e canto con súa vida e Historia tiña relación. O Estado centralista exerceu sobor da nosa patria tan crudel poder, que chegou a falsearse a Historia, botando enriba do noso esventurado povo toda casta de lendas aldraxantes, de pauliñas e xenreiras, que faguian ver aos galegos como unha xente inferior, imcapaces pro exercicio das artes, das cencias e de todal-as disciplinas da sabencia.

Na aitualidade xa non é posibel co irrefutabel testimuño de novas soster conceitos semellantes, porque a verdade histórica alumea probas e valiosos documentos, tales como os cancioneiros, verdadeiros tesouros nos que se reflexa toda a virtude lirica do noso Idioma, cando inda o Castelán apenas encomenzaba a ser a xerga en que falaban mouros e xudaizantes, porque até na mesma corte de Castela o Galego era a fala da xente culta. O Idioma Castelán impúxose ao Galego non pol-a súa superioridade, que non eisistia, senón pol-o meirando poder militar de Castela. Emporiso que hoxe subestimar o idioma galego, é dar mostras de iñorar seu esgravio orixen, e o favorecer adrede a opresión cultural que sofre Galiza, soio pode esperarse de xentes que carecen dos máis elementales coñecimentos histórico-filolóxicos, ou de quenes non iñorando o outo valor do noso idioma, ocultan a verdade pra faguer de servidores da cultura castelán.

O povo galego sinte dende fai algúns anos un forte andacio de recuperación, que se manifesta sobor de todo no aspeito cultural; a prometedora xeneración cercenada en frol pol-os que fan do crime o meirande istrumento de domiñación política, con cuio desparecimento coidaban definitivamente mortas as arelas de liberdade do noso pais, está sendo sustituida por un agromar de novos vaores, que ademáis de amostrar outa xerarquia nas distantes manifestacións do saber, fan gala dun noble e arrequintado sentimento patriótico galego. Pero istes restauradores da galeguidade non poden desenrolar a súa meritória aición, porque baixo a fanfurriña divisa de "España Una Grande y Libre"? soio é permitido sentir e pensar seguindo os módulos da decadente cultura castelán. Compre, pois, que os galegos contrarresten con patriótica dedicación, accionando a prol da nosa cultura, a aición negativa que levan a cabo os poderes do estado centralista; e pra elo nada seria de tan eficaz resultado como unha Fundación Cultural Galega que aicionara encol do arrequentamento e perfeición da nosa cultura autóctona. Eis ciqui a chave conque os galegos adiñeirados poderian abrir i entrar con todol-os honores pola porta grande da nosa Historia, xa que até o d-agora, — salvo moi raras esceicións — inda se non decataron que, o verdadeiro valor do diñeiro fica nas obras que se poida faguer con il, pra honrarse, honrando â Patria en que fumos nados

Memoria da Irmandade

(Ven da páx. 3)

res, e o fracaso completo nos intentos de abarcar á coleitividade galega na antoidada do 12 de Outono, orgaizada por organismos officiosos do falanxismo, que aproveitando a natural curiosidade do público de Bós Aires pol-os eispectáculos gratuitos, pretendeu presentalo como unha manifestación de adhesión ao falanxismo. A unanimidade conque a coleitividade galega rechazou a manfobra incalifficabel, na que se chegou a utilizar a insidia, presentándonos como dispostos a rendir homaxe a Arxentina, di ben craro da firmeza de sentimentos dos galegos de Bós Aires e da trascendencia dos sentimentos galeguistas.

PUBRICACION DA HISTORIA DE GALIZA

N-este ano chegaron a Bós Aires as materiaes para os dous primeiros tomos da Historia de Galiza que ven preparando un grupo de intelectuaes na Terra, sufragados pol-o irmán Puente, que sumou -s la nova iniciativa ás moitas que xa lle debe o galeguismo. O aitto de entrega d-estes materiaes constitueu unha fermosa mostra do intrés despertado por este acontecemento e tuvo ademáis a outa virtude que d-ele xurdira a iniciativa de novos proieitos culturales de mañitude, como seria a confección dun diccionario etimolóxico, indispensabel para a fixación do idioma galego, que desexamos poda ser unha pronta realdade

OUTROS AITOS DE AFIRMACION GALEGUISTA

Co galo de cumprirse o centenario do nascemento de Antolín Faraldo, o Centro Betanzos orgaizou un aito de homaxe ao ilustre betanteiro, no que fixo uso da verba o irmán Prada, destacando a gravitación d-este patriota nas xornadas históricas da Xunta de Lugo. En col do mesmo tema o irmán Prada pronunciou un fermoso discurso en ocasión das Xornadas Galegas, que acadou una grande resonancia en todol-os ouvintes.

O Patronato Rosalía, do que forma parte esta Irmandade, desenrolou unha importante tarefa este ano, podéndose así mercar a casa onde viveu a esgrevia poetisa e facer os arranxos necesarios para instalar un museo. Rosalía veuse ademáis honrada na Terra coa publicación dos seus traballos que permañecian inéditos.

A comisión Pro-Monumento a Castelao, da que tamén forma parte a Irmandade, deu importantes pasos na realización dos seus proieitos, fixando xa as bases para o concurso de maquetas.

O irmán Rey Baltar pronunciou un importante discurso no Centro Republicano Español en ocasión do aito orgaizado por esa entidade en homaxe a Castelao. No seu discurso o irmán Rey Baltar destacou a siñificación de Castelao na tarefa de rexurdimento do noso esprito nacional e as súas proieitos no futuro da nosa Terra.

O irmán Valenzuela pronunciou unha fermosa conferencia no aito orgaizado no Casal de Cataluña en ocasión do Día de Galiza. O debate libre que segiu a continuación puxo de manifesto a fonda emoción dos galeguistas e o seu coñecemento dos problemas da Terra.

O galeguismo tamén estivo presente no aito de homaxe a Companys realizado pol-o Casal de Cataluña, no que fixo uso da verba o irmán Cupeiro, en representación do Consello de Galiza, debido á enfermedade de Alonso Rios.

No curso deste ano a Xunta Direitiva deu cumprimentto a manda da derradeira Asambrea, entregando á señora Virxinia Pereira de Castelao un fermoso diploma nomeando socios honorarios ao sempre lembrado Guieiro Castelao e a súa dona.

O traballo de anos e anos, o traballo que facía rir a descreídos e desleigados, esa tarefa inmensa de facerlle ver ao noso povo as súas condicións, os seus dereitos e a necesidade de reaxxer contra a supeditación a intreses e pensamentos alleos, comeza a dar froitos promisorios. Cada día a nosa renascencia adequire mais ampritude e abrangue campos novos. A maoría dos galegos síntese hoxe seguros de si mesmos; cada día espertan máis peitos a ese sentimento de Patria e o movimento de rexurdimento adequire cada día máis pulo e rexedume. Os intelectuaes galegos siguen seus traballos de investigación na procura de fixar as bases do noso rexurdir e un fermoso paisaxe de posibilidades futuras encerra para nós o porvir. Para acadalas é mester séguir como até agora traballo firme, rexo reforzando se é posibel os esforzos que até agora vimos adicando os galeguistas ó noso ideal. E o galeguismo espera de todol-os irmandiños cumpran coa súa manda na debenra dos nosos dereitos de povo diferente.

A Irmandade Galega Nomeou Socio Honorario a Castelao e a sua Dona

A Xunta Direitiva da Irmandade Galega, cumprindo a resolución da Asambrea que nemeou socios honorarios da entidade ao nunca esquecido Castelao e á súa dona, fixe entrega á señora Virxinia Pereira de Castelao dum artistico diprema, obra do renomado artista galego Seoane.

Con este motivo, o dia 26 de marzal derradeiro concurriren a visitar a doña Virxinia unha comisión composta pol-es irmáns Fiz Fernández, Rodolfo Prada, Manoeu Pedreira e Xosé Abraira, no fogar que fai revivir tantas lembranzas do lumioso guieiro desaparecido. En verbas sinxelas e cheas de emoción, e irmán Presidente fixo entrega do diproma, que rescibiu doña Virxinia con fondo agradescemente para a Irmandade pol-a desiñación de socios honorarios, e para o artista que regalaba así es seus ellos con un diproma de tan fonda siñificación e de tan fondo sentimento galego, como os logrados por Seoane en esta creación representativa do seu arte.

Doña Virxinia fixe chegar a esta Irmandade unha siñificativa e fermosa carta de agradescemento que desexamos transcribir para todos os irmandiños. Di así:

"Estimado amigo e Presidente: Despóis de saudalo moi atentamente —saudo que fago extensivo a todol-os benqueridos irmáns— pase a decirlles a inmensa emoción que experimentei ao verme tan bondadosamente agasallada por vostedes concedéndome un honor que en verdde estou ben lenxe de merescer. Mais, si esta xnrosa distinción é pol-o meucatico mérito de ter sido a fidel compañeira que o noso entrañable Castelao mereceu ter, compartindo leialmente con él o camiño espiñoso do seu puro ideial, estén sí, que o recibe con intimo orgullo, o a satisfación natural a él n-este diploma mañífica, obra de gran artista e amigo Lois Seoane.

"E como non atope verbas de abondo para lles agradecer en todo o que vale esta nova demostración de agarimo que acaban de brindarnos, direilles con todo o meu corazón galego; gracias, moitísimas gracias, por El e por min amigos e irmáns...

"Sempre

Virxinia Pereira de Castelao"

VIAXE AO BRASIL DO PRESIDENTE DA IRMANDADE GALEGA DR. FIZ FERNANDEZ

O presidente da Irmandade Galega, Dr. Fiz Fernández, delegado rexional arxentino do primeiro congreso médico mundial de homeopatía, que se celebrará no prósimo outono no Río de Xaneiro, oficializado pol-o goberno brasileiro, fixo no mes de febreiro unha xira pol-a veciña república, visitando de paso na capital carioca algúns galegos de siñificación, de xeito tal, que coidamos interesantes as súas noticias ao respeito.

"Os galegos cariocas —manifesta o Dr. Fernández—, atópanse hoxe rexurdindo ao traveso de certas circunstancias favorables, nas súas manifestaciós ostensibles de emigrados conscentes que lembran da Terra a situación de inquedanza económica, consecuencia â súa vez da orgaización político-adeministrativa que fai de Galiza unha colonia da meseta. Rexurden, decimos pois o seu acougamento nunca pasou de ser transitorio, ou máis ben descanso alerta pra estar sempre presentes no intre en que as circunstancias así o eisixiran.

O noso conecido e benquerido Victor Balboa decote sensato, sempre coñecedor profundo e sólido dos problemas galegos, mostrounos ca súa sinxeleza e sinceridá habituales, cales son os oustáculos que a cotío teñen que afrontar alí, orixinados como é fácil maxinar na mesma usina falanxista que se escorna dende anos diante da pétrea concencia galeguista da coleitividá porteña.

Serxio Gómez por outra banda, de fonda raigaña democrática, vello loitador republicán, hoxe de cheo adicado â loita pol-as reivindicaciós da cultura e dos direitos de Galiza, podemos decir dêi que ten postos os seus intreses, a súa influencia e a súa capacidá por enteiro ao servicio da patria galega.

E no orde coleitivo compre facer tamén unha lembranza diña de ser destacada, a posición varil da nova Casa de Galicia, onde o seu segredario Serxio Gómez atopa cordial acollida pra toda iniciativa de eisaltación des nosos valores.

Así a creación d-un coro galego pra manter e espallar a nosa música racial é un aito diño de gabanza. A orgaización d-unha sección cívica que entr-outros xa fixo un homaxe a Lamas Carvaxal, son iniciativas que moito e moi outo falan da aitual posición moral dos galegos emigrados no Río".

Orgulosos dos nosos irmáns na Patria, que en terras brasileiras manteñen aceso o facho dos nosos ideais, dende esta grande cidade do Plata chamada eufóricamente a maor cidade galega do mundo, onde campa o esprito imorrente e o ensiño de Castelao acarón da loita de liberación da patria galega, ofrescemos aos nosos irmáns afincados no Brasil, as páxinas deste boletin da galeguidade co gallo d'estabelecer cordiais relacións [illegible] mandade, relacións que coidamos doado, serían de grande proveito pra nosa loita.

Mocedades Galeguistas Renovaron Autoridades

As "Mocedades Galeguistas", filial da "Irmandade Galega", este mañífico fato de nozos galegos e arxentiños d'estirpe galega, que a pouco dun ano da súa creación deu mostras doadas do seu entusiasmo mozo aprol dos ideais de liberdade da patria galega, ao traveso de numerosos actos patrióticos, renovaron en Xuntanza Xeral as súas autoridades, as cuais foron desiñadas no orde seguinte:

Presidente: Roberto Veloso.
Segredario Xeral: José Neira Vilas.
Sub. Segredario: Antón Moreda.

SEGREDARIA de OURENTACION NAZONALISTA
Segredario: C. Condes Tirado.
Sub. Segredario: Antón Santamariña.

SEGREDARIA DE CULTURA
Segredaria: Adelina Gonzálet do Val.
Sub. Segredario: Xesús Silva Botana.

SEGREDARIA de PROPAGANDA
Segredario: Carlos Abraira.
Sub. Segredario: Pilara Xeremías.

SEGREDARIA DE FESTAS
Segredario: Farruco Cupeiro.
Sub. Segredario: Xosé Casal.

DELEGACION FOLKLORICA
Delegados: Farruco Teixeiro Ucha, Xosé Casal.

DELEGADOS EN GALEUZCA:
Xosé Neira Vilas, Calros Abraira.

DIREICION DE PRENSA:
C. Conles Tizado.